

HOTĂRÂREA CURȚII
14 decembrie 2000*

Parfums Christian Dior SA
împotriva
TUK Consultancy BV
și
Assco Gerüste GmbH și Rob van Dijk, acționând sub denumirea comercială de „Assco
Holland Steigers Plettac Nederland”
împotriva
Wilhelm Layher GmbH & Co. KG și Layher BV

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Arrondissementsrechtbank ‘s-Gravenhage și de Hoge Raad der Nederlanden)

„Acord de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului – Acord TRIPs – Articolul 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE) – Competența Curții – Articolul 50 din Acordul TRIPs – Măsuri provizorii – Interpretare – Efect direct”

Cauzele conexate C-300/98 și C-392/98

În cauzele conexate C-300/98 și C-392/98,

având ca obiect cererile adresate Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), de Arrondissementsrechtbank ‘s-Gravenhage (Țările de Jos) (C-300/98) și Hoge Raad der Nederlanden (Țările de Jos) (C-392/98), pentru pronunțarea, în litigiile pendinte în fața acestor instanțe, între

Parfums Christian Dior SA

și

Tuk Consultancy BV (C-300/98)

și între

Assco Gerüste GmbH,

Rob van Dijk, acționând sub denumirea comercială de „Assco Holland Steigers Plettac Nederland”

și

Wilhelm Layher GmbH & Co. KG,

Layher BV (C-392/98),

unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 50 din Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală care figurează în Anexa 1 C la Acordul

* Limba de procedură olandeza.

de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului, aprobat în numele Comunității, referitor la domeniile aflate în competența sa, prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 (JO L 336, p. 1),

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, C. Gulmann, A. La Pergola, M. Wathelet și V. Skouris, președinți de cameră, D. A. O. Edward (raportor), J.-P. Puissochet, P. Jann, L. Sevón, R. Schintgen și doamna F. Macken, judecători,

avocat general: domnul G. Cosmas,
grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru Tuk Consultancy BV, de către K. T. M. Stöpetie și M. van Empel, avocați în Baroul din Amsterdam (cauza C-300/98),

– pentru Assco Gerüste GmbH și domnul Van Dijk, de către G. van der Wal, avocat în Baroul din Bruxelles (cauza C-392/98),

– pentru guvernul olandez, de domnul M. A. Fierstra, șef al serviciului de drept european din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent (cauza C-392/98),

– pentru guvernul francez, de către doamna K. Rispal-Bellanger, sous-directeur la Direcția Juridică a Ministerului Afacerilor Externe, și de către domnul S. Seam, secretar al afacerilor externe în aceeași direcție, în calitate de agenți (cauza C-392/98),

– pentru guvernul portughez, de către domnul L. I. Fernandes, director al serviciului juridic din Direcția Generală a Comunităților Europene din Ministerul Afacerilor Externe și de către T. Moreira și M. J. Palma, director general adjunct și respectiv jurist în cadrul Direcției generale a Relațiilor Economice Internaționale, în calitate de agenți (cauza C-300/98),

– pentru Guvernul Regatului Unit, de către domnul J. E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, în calitate de agent, asistat de domnii D. Anderson, barrister, (cauza C-300/98) și M. Hoskins, barrister (cauza C-392/98),

– pentru Consiliul Uniunii Europene, de către domnii J. Huber și G. Houttuin, membri ai serviciului juridic, în calitate de agenți (cauzele C-300/98 și C-392/98),

– pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnul P. J. Kuijper, consilier juridic, în calitate de agent (cauzele C-300/98 și C-392/98),

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale Assco Gerüste GmbH și ale domnului Van Dijk, reprezentați de G. van der Wal și G. A. Zonnekeyn, avocat în baroul din Bruxelles, ale guvernului olandez, reprezentat de domnul M. A. Fierstra, ale guvernului danez, reprezentat de domnul J. Molde, conducător de departament în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, ale guvernului francez, reprezentat de domnul S. Seam, ale Guvernului Regatului Unit, reprezentat de domnul J. E. Collins, asistat de domnul M. Hoskins, ale Consiliului,

reprezentat de domnul G. Houttuin și ale Comisiei, reprezentată de domnul H. van Vliet, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent, la ședința din 23 mai 2000,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 iulie 2000,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Arrondissementsrechtbank 's-Gravenhage, prin Hotărârea din 25 iunie 1998 primită la Curte la 29 iulie (C-300/98) și Hoge Raad der Nederlanden, prin Hotărârea din 30 octombrie 1998 primită la Curte la 5 noiembrie (C-392/98), au adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), una și respectiv trei întrebări preliminare privind interpretarea articolului 50 din Acordul cu privire la aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (denumit în continuare „Acordul TRIPS”), care figurează în Anexa 1 C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului (denumit în continuare „Acordul OMC”), aprobat în numele Comunității, în ceea ce privește domeniile de competența sa, prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 (JO L 336, p. 1).

2 În ceea ce privește cauza C-300/98, întrebarea a fost adresată în cadrul unui litigiu între societatea Parfums Christian Dior SA (denumită în continuare „Dior”) și societatea Tuk Consultancy BV (denumită în continuare „Tuk”).

3 În ceea ce privește cauza C-392/98, întrebările au fost adresate în cadrul unui litigiu între societatea Assco Gerüste GmbH și domnul Van Dijk (denumiți în continuare „Assco”), pe de o parte, și societatea Wilhelm Layher GmbH & Co. KG (denumită în continuare „Layher Germania”) și filiala sa Layher BV (denumită în continuare „Layher Țările de Jos”), pe de altă parte.

Cadrul juridic

4 Considerentul al unsprezecelea din Decizia 94/800 prevede:

„(întrucât, prin natura sa, Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului, inclusiv anexele la acest acord, nu poate fi invocat direct în fața instanțelor comunitare sau a statelor membre)”.

5 Articolul 1 alineatul (1) prima liniuță din această decizie prevede:

„(Prin prezenta decizie se aprobă, în numele Comunității Europene, următoarele acorduri și acte multilaterale cu privire la acea parte a lor care este de competența Comunității Europene:

– Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului, precum și acordurile care din Anexele nr. 1, 2 și 3 la acest acord)”.

6 În conformitate cu articolul 50 din TRIPS:

«1. Autoritățile judiciare sunt competente să dispună adoptarea de măsuri provizorii rapide și eficiente:

(a) pentru a împiedica ca un act care încalcă un drept de proprietate intelectuală să fie comis și, în special, pentru a împiedica introducerea, în circuitele comerciale de competența lor, de mărfuri, inclusiv de mărfuri importate imediat după vămuire;

(b) pentru a păstra elemente de probă pertinente referitoare la această pretinsă încălcare.

2. Autoritățile judiciare sunt competente să adopte măsuri provizorii în absența părții (*inaudita altera parte*) în cazurile în care acest lucru este necesar, în special atunci când orice întârziere este de natură să cauzeze un prejudiciu ireparabil titularului dreptului sau când există riscul demonstrabil de distrugere a elementelor de probă.

3. Autoritățile judiciare sunt competente să pretindă reclamantului să furnizeze orice element de probă rezonabil accesibil pentru a-și forma cu suficientă certitudine convingerea că el este titularul dreptului și că dreptul său a fost încălcat sau că această încălcare este iminentă și să dispună depunerea unei cauțiuni sau unei garanții echivalente pentru a-l proteja pe pârât și a preveni abuzurile.

4. În cazurile în care au fost adoptate măsuri provizorii fără ascultarea celeilalte părți, părțile afectate trebuie să fie notificate despre aceasta, fără întârziere, cel mai târziu după executarea măsurilor. O cale de atac, inclusiv dreptul de a fi ascultat, trebuie să aibă loc la cererea pârâtului, într-un termen rezonabil după notificarea măsurilor, indiferent dacă acestea urmează să fie modificate, abrogate sau confirmate.

5. Autoritatea care va executa măsurile provizorii poate cere reclamantului să furnizeze alte informații necesare pentru identificarea mărfurilor respective.

6. Fără a aduce atingere prevederilor alineatului (4), măsurile provizorii luate în temeiul alineatelor (1) și (2) sunt abrogate sau încetează să-și producă efectele în alt mod, la cererea pârâtului, dacă o procedură ce conduce la luarea unei hotărâri asupra fondului nu este inițiată într-un termen rezonabil stabilit de autoritatea judiciară care a dispus măsurile, în cazul în care legislația unui membru permite aceasta sau, în absența unei astfel de determinări, într-un termen care să nu depășească 20 de zile lucrătoare sau 31 de zile calendaristice dacă acest termen este mai lung.

[...]»

7 Actul final care reia rezultatele negocierilor comerciale multilaterale ale Runderi Uruguay și, sub rezerva încheierii, Acordul OMC au fost semnate la Marrakech (Maroc) la 15 aprilie 1994, de către reprezentanții Comunității și ai statelor membre.

8 Până la 1 ianuarie 1975 protecția împotriva copiei efective a produselor era asigurată în Țările de Jos de dreptul comun, în special de dispozițiile cu privire la cvasi-delicte dintre care, mai ales, articolul 1401 al Burgerlijk Wetboek (denumit în continuare „Cod civil”), înlocuit de la data de 1 ianuarie 1992 de articolul 162 cartea 6 din Codul civil (denumit în continuare „articolul 6:162 din Codul civil”).

Articolul 1401 din Codul civil prevedea până la 1 ianuarie 1992:

„Orice act ilicit care cauzează unei alte persoane un prejudiciu îl obligă pe cel care l-a cauzat să îl repare.”

10 Din 1 ianuarie 1992, articolul 6:162 din Codul civil, cu relevanță pentru cazul în speță, prevede:

„1. Orice persoană care comite un act ilicit care vizează o altă persoană, ce îi este imputabil, este obligată să repare prejudiciul adus acestei persoane, ca urmare a actului menționat.

2. Este considerat act ilicit orice încălcare a unui drept și orice act de omisiune contrar unei obligații legale sau a ceea ce pretinde dreptul nescris în viața socială și economică, totul sub rezerva existenței unei cauze de exonerare.

3. Un act ilicit poate fi imputat autorului său dacă s-a întâmplat din vina lui sau dintr-o circumstanță de care trebuie să răspundă în temeiul legii sau a opiniei societății.”

11 Articolul 289 alineatul (1) din Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (denumit în continuare „Cod de procedură civilă”) prevede:

„În toate cauzele în care, ținând seama de interesele părților, se impune o măsură provizorie imediată, din motive de urgență, cererea poate fi depusă în cadrul unei ședințe pe care președintele o va ține în acest scop în zilele lucrătoare pe care le va stabili în acest sens.”

12 În temeiul articolului 290 alineatul (2) din codul de procedură civilă, părțile pot să se înfățișeze de bună voie în fața președintelui, reunite prin ordonanță președințială. Prin urmare, reclamantul trebuie să fie reprezentat la ședință de un avocat, pârâtul poate să se prezinte personal sau să fie reprezentat de un avocat.

13 În conformitate cu articolul 292 din Codul de procedură civilă, deciziile provizorii nu aduc atingere acțiunii principale.

14 În cele din urmă, în temeiul articolului 295 din Codul de procedură civilă, se poate face apel împotriva unei decizii provizorii în fața Gerechtshof în termen de paisprezece zile de la pronunțarea sa.

Acțiunea principală

În cauza C-300/98

15 Dior este titularul mărcilor de produse de parfumerie Tendre Poison, Eau Sauvage și Dolce Vita (denumite în continuare „mărcile Dior”), care au făcut obiectul mai multor înregistrări internaționale, în special în Benelux. Dior își comercializează produsele în Comunitatea Europeană printr-un sistem de distribuție selectivă, produsele Dior beneficiind de o imagine de prestigiu și de lux.

16 Tuk a vândut și livrat parfumuri de marca Dior, în special societății Digros BV stabilită la Hoofddorp (Țările de Jos).

17 În cadrul procedurii din acțiunea principală, Dior a susținut că Tuk a adus atingere mărcilor Dior prin vânzarea parfumurilor sub aceste mărci, dat fiind faptul că parfumurile menționate nu fuseseră introduse pe piață în Spațiul Economic European (denumit în continuare „SEE”) de ea însăși sau cu consimțământul acesteia.

18 Într-adevăr, dacă Tuk a demonstrat, în cadrul procedurii din acțiunea principală, că a cumpărat o parte din produsele vizate din Țările de Jos, deci din cadrul SEE, se pare, totuși, că

o altă parte din parfumurile cumpărate pe care le-a furnizat societății Digros BV provenea din afara SEE.

19 Considerând că acțiunea principală pune în cauză efectul direct al articolului 50 alineatul (6) din TRIPs, intrat în vigoare în Țările de Jos la 1 ianuarie 1996, Arrondissementsrechtbank 's-Gravenhage a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 50 alineatul (6) din Acordul TRIPs trebuie interpretat ca având efect direct, în sensul în care consecințele juridice pe care le presupune au loc chiar și în cazul în care dreptul intern nu conține nicio dispoziție similară?”

În cauza C-392/98

20 Layher Germania proiectează și fabrică diverse tipuri de schele, printre care și cel cunoscut sub denumirea de Allroundsteiger. Layher Țările de Jos este importatorul unic al acestui tip de schelă în Țările de Jos.

21 Layher Germania și-a brevetat produsul atât în Germania, cât și în Țările de Jos. Brevetul a expirat la 16 octombrie 1994 în Germania și la 7 august 1995 în Țările de Jos.

22 Assco Gerüste GmbH fabrică un tip de schelă cunoscut sub numele de Assco Rondosteiger. Acest produs, al cărui sistem de asamblare și de dimensionare sunt identice cu cele ale Allroundsteiger de Layher Germania, este comercializat în Țările de Jos de către domnul Van Dijk, care acționează sub denumirea comercială de Assco Holland Steigers Plettac Nederland.

23 La 14 martie 1996, Layher Germania și Layher Țările de Jos au adresat o cerere de ordonanță președințială către președintele Rechtbank te Utrecht (Țările de Jos) de interdicere a importului de către Assco în Țările de Jos, de a vinde, de a oferi spre vânzare sau de a comercializa în orice mod Assco Rondosteiger, de tipul în care era fabricat la acea dată.

24 Layher Germania și Layher Țările de Jos și-au fondat cererea pe faptul că Assco acționa în mod necorespunzător, împotriva acestora, prin vânzarea unui tip de schelă care era pur și simplu o imitație a schelei Allroundsteiger. Se pare că, în legislația olandeză, în dispozițiile legale olandeze citate la punctele 10 și 11 din prezenta hotărâre pot fi invocate pentru a interzice imitația ilicită a unui model industrial.

25 Președintele Rechtbank te Utrecht a dat curs acestei cereri. De asemenea, acesta a hotărât că termenul menționat la articolul 50 alineatul (6) din TRIPs era de un an.

26 Assco a introdus o acțiune împotriva acestei decizii în fața Gerechtshof te Amsterdam (Țările de Jos). Prin Hotărârea din 9 ianuarie 1997, Gerechtshof a confirmat, în esență, decizia prin ordonanță președințială și nu a modificat din aceasta decât partea referitoare la termenul aplicabil în temeiul articolului 50 alineatul (6) din TRIPs.

27 Assco a făcut recurs în casație în fața Hoge Raad der Nederlanden, care a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„(1) Este Curtea competentă să interpreteze articolul 50 din Acordul TRIPs, chiar și în măsura în care ceea ce este indicat la acest articol nu se referă la măsurile provizorii care au scopul de a împiedica un act care încalcă un drept de marcă?”

(2) Articolul 50 din Acordul TRIPs, în special alineatul (6), are efect direct?

(3) Dacă imitarea unui model industrial poate face obiectul unei acțiuni în temeiul legislației civile naționale pe baza dispozițiilor generale cu privire la actul ilicit, în special în ceea ce privește concurența neloială, protecția acordată în acest fel titularului de drept trebuie considerată ca un «drept de proprietate intelectuală» în sensul articolului 50 alineatul (1) din Acordul TRIPs?»

28 Întrebările adresate astfel de cele două instanțe de trimitere pun în discuție trei puncte cu privire la, după cum urmează:

– competența Curții de a interpreta articolul 50 din TRIPs și la condițiile de exercitare a acestei competențe (prima întrebare din cauza C-392/98);

– posibilul efect direct al articolului 50 alineatul (6) din TRIPs (singura întrebare în cauza C-300/98 și a doua întrebare în cauza C-392/98); și

– interpretarea expresiei „drept de proprietate intelectuală” din articolul 50 alineatul (1) din TRIPs (a treia întrebare în cauza C-392/98).

Cu privire la admisibilitatea acțiunii în cauza C-300/98

29 Consiliul și Comisia, susținute la audiere de guvernul olandez, au contestat admisibilitatea hotărârii preliminare în cauza C-300/98 pe motiv că ordonanța de trimitere nu indică în ce fel este necesar un răspuns la întrebarea adresată pentru ca instanța de trimitere să poată lua hotărârea.

30 Cu toate acestea, din examinarea acțiunii principale, rezultă că instanța de trimitere, chemată să stabilească măsuri provizorii în temeiul legislației sale naționale, a constatat, pe de o parte, că articolul 50 alineatul (6) din TRIPs prezintă unele limitări cu privire la durata unor astfel de măsuri și, pe de altă parte, că aceste limitări nu figurează în dispozițiile legislației sale cu privire la acordarea de măsuri provizorii. Prin urmare, întrebarea are ca scop să se stabilească dacă, în aceste condiții, este obligată, prin pronunțarea hotărârii, să respecte limitările prevăzute la articolul 50 alineatul (6) din TRIPs. În plus, întrebarea adresată de aceasta este, în esență, identică celei de a doua, adresată în cauza C-392/98, a cărei admisibilitate nu este contestată.

31 În aceste circumstanțe, este necesar să se răspundă la întrebările adresate în aceste două cauze. Acestea trebuie abordate în ordinea indicată la punctul 28 din prezenta hotărâre.

Cu privire la competența Curții de a interpreta articolul 50 din TRIPs

32 Prima întrebare adresată de instanța de trimitere în cauza C-392/98 este de a ști dacă domeniul de aplicare al Hotărârii din 16 iunie 1998, *Hermès* (C-53/96, Rec., p. I-3603), cu privire la competența Curții de a interpreta articolul 50 din TRIPs, se limitează doar la situațiile referitoare la dreptul mărcilor.

33 Acordul TRIPs, care figurează în Anexa 1 C la Acordul OMC a fost încheiat de Comunitate și de statele membre în temeiul unei competențe partajate (a se vedea Avizul 1/94 din 15 noiembrie 1994, Rec., p. I-5267, punctul 105). În continuare, sesizată conform dispozițiilor din tratat și, în special, din articolul 177, Curtea are competența de a stabili

obligățiile pe care și le-a asumat Comunitatea și de a interpreta cu acest scop, dispozițiile din Acordul TRIPs.

34 Mai precis, Curtea are competența de a interpreta articolul 50 din TRIPs pentru a răspunde nevoilor autorităților judiciare ale statelor membre atunci când acestea din urmă sunt solicitate să aplice normele naționale în vederea dispunerii măsurilor provizorii pentru protecția drepturilor rezultate din legislația comunitară care intră în sfera de aplicare a TRIPs (a se vedea hotărârea *Hermès*, citată anterior, punctele 28 și 29).

35 De asemenea, atunci când o dispoziție precum cea din articolul 50 din TRIPs se poate aplica la fel de bine situațiilor care intră sub incidența legislației naționale, cât și situațiilor care intră sub incidența legislației comunitare, cum este cazul referitor la domeniul mărcilor, Curtea are competența de a o interpreta, pentru a evita divergențele ce pot apărea în viitoarele interpretări (a se vedea *Hotărârea Hermès*, punctele 32 și 33).

36 În această privință, trebuie să se sublinieze faptul că statele membre și instituțiile comunitare au obligația de a coopera strâns în ceea ce privește executarea angajamentelor asumate în temeiul unei competențe partajate pentru a încheia Acordul OMC, inclusiv TRIPs (a se vedea, în acest sens, *Avizul 1/94*, citat anterior, punctul 108).

37 Întrucât articolul 50 din TRIPs constituie o dispoziție procedurală, care se aplică în același fel tuturor situațiilor care intră sub incidența câmpului de aplicare și se poate aplica la fel de bine situațiilor care intră sub incidența legislației naționale, cât și celor care intră sub incidența legislației comunitare, această obligație necesită, atât din motive practice, cât și juridice, ca instanțele statelor membre și ale Comunității să adopte o interpretare uniformă.

38 Or, Curtea este singura care, acționând în cooperare cu jurisdicțiile celorlalte state membre, în temeiul articolului 177 din tratat este în măsură să asigure o asemenea interpretare uniformă.

39 Prin urmare, competența Curții de a interpreta articolul 50 din TRIPs nu se limitează doar la situațiile care intră sub incidența dreptului mărcilor.

40 Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima întrebare adresată în cauza C-392/98, pe care Curtea, sesizată conform dispozițiilor din tratat, și în special din articolul 177, are competența de a interpreta articolul 50 din TRIPs, de vreme ce autoritățile judiciare ale statelor membre sunt solicitate să aplice măsurile provizorii pentru protecția drepturilor de proprietate intelectuală care intră sub incidența sferei de aplicare a Acordului TRIPs.

Cu privire la efectul direct al articolului 50 alineatul (6) din TRIPs

41 Prin cea de a doua întrebare adresată în cauza C-392/98 și singura întrebare adresată în cauza C-300/98, instanțele de trimitere doresc să știe, în esență, dacă, și în ce măsură, cerințele procedurale ale articolului 50 alineatul (6) din TRIPs intră în sfera legislației comunitare astfel încât, fie la cererea părților, fie din oficiu, instanțele judecătorești naționale sunt obligate să le pună în aplicare.

42 Conform unei jurisprudențe constante, o dispoziție dintr-un acord încheiat de Comunitate cu țări terțe trebuie considerată ca având aplicare directă de vreme ce, având în vedere conținutul, obiectul și natura acordului, aceasta implică o obligație clară, precisă și necondiționată, care nu depinde, în ceea ce privește punerea sa în aplicare sau efectele acesteia, de intervenția unui act ulterior (a se vedea *Hotărârea* din 30 septembrie 1987,

Demirel, 12/86, Rec. 3719, punctul 14 și Hotărârea din 16 iunie 1998, Racke, C-162/96, Rec., p. I-3655, punctul 31).

43 Curtea a stabilit deja, ținând seama de natura și economia lor, că Acordul OMC și anexele la acesta nu se regăsesc, în principiu, printre normele în funcție de care Curtea controlează actele instituțiilor comunitare în temeiul articolului 173 primul paragraf din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 230 primul alineat CE) (a se vedea Hotărârea din 23 noiembrie 1999, Portugalia/Consiliu, C-149/96, Rec., p. I-8395, punctul 47).

44 Din aceleași motive ca acelea prezentate de Curte la punctele 42 și 46 din hotărârea Portugalia/Consiliu, citată anterior, care se regăsește în anexa la Acordul OMC, dispozițiile din TRIPs nu sunt de natură să creeze persoanelor fizice drepturi de care pot să se prevaleze direct în fața judecătorului în conformitate cu legislația comunitară.

45 Cu toate acestea, constatarea că aceste dispoziții din TRIPs nu au efect direct, în acest sens, nu rezolvă în întregime problema ridicată de instanța de trimitere.

46 Într-adevăr, articolul 50 alineatul (6) din TRIPs constituie o dispoziție procedurală destinată să fie pusă în aplicare de instanțele judecătorești comunitare și naționale, în conformitate cu obligațiile asumate atât de Comunitate, cât și de statele membre.

47 Fiind vorba de un domeniu la care se aplică TRIPs și în care Comunitatea a legiferat deja, cum ar fi în cazul mărcii, din hotărârea Hermès, citată anterior, și mai ales din punctul 28, rezultă că autoritățile judiciare ale statelor membre sunt obligate în temeiul legislației comunitare, atunci când sunt solicitate să aplice normele naționale în vederea dispunerii de măsuri provizorii pentru protecția drepturilor aflate sub incidența unui astfel de domeniu, de a face acest lucru în măsura în care este posibil conform conținutului și finalității articolului 50 din TRIPs.

48 În schimb, fiind vorba de un domeniu în care Comunitatea nu a legiferat încă și care, prin urmare, intră sub incidența competenței statelor membre, asigurarea drepturilor de proprietate intelectuală și măsurile adoptate în acest scop de către autoritățile judiciare nu intră sub incidența legislației comunitare. Prin urmare, legislația comunitară nici nu impune, nici nu interzice ca dreptul intern al unui stat membru să recunoască persoanelor fizice dreptul de a se baza direct pe norma prevăzută de articolul 50 alineatul (6) din TRIPs sau să i se impună judecătorului obligația de a-l aplica din oficiu.

49 Astfel, trebuie să se răspundă la cea de a doua întrebare adresată în cauza C-392/98 și la singura întrebare adresată în cauza C-300/98 că:

– fiind vorba de un domeniu în care se aplică TRIPs și în care Comunitatea a legiferat deja, autoritățile judiciare ale statelor membre sunt obligate în temeiul legislației comunitare, atunci când sunt solicitate să aplice normele naționale în vederea dispunerii de măsuri provizorii pentru protecția drepturilor care intră sub incidența unui astfel de domeniu, de a face acest lucru în măsura în care este posibil conform conținutului și finalității articolului 50 din TRIPs, dar

– fiind vorba de un domeniu în care Comunitatea nu a legiferat încă și care, prin urmare, intră sub incidența competenței statelor membre, asigurarea drepturilor de proprietate intelectuală și măsurile adoptate în acest scop de către autoritățile judiciare nu intră sub incidența legislației comunitare. Prin urmare, legislația comunitară nici nu impune, nici nu interzice ca dreptul intern al unui stat membru să recunoască persoanelor fizice dreptul de a se baza direct

pe norma prevăzută de articolul 50 alineatul (6) din TRIPs sau să i se impună judecătorului obligația de a-l aplica din oficiu.

Cu privire la interpretarea expresiei „drept de proprietate intelectuală”

50 Obiectul celei de a treia întrebări adresate în cauza C-392/98 este de a stabili dacă dreptul de a acționa în justiție în temeiul dispozițiilor generale ale legislației naționale cu privire la un act ilicit, în special în ceea ce privește concurența neloială, pentru ca un model industrial să fie protejat împotriva imitației, este de a stabili „dreptul de proprietate intelectuală” în temeiul articolului 50 alineatul (1) din TRIPs.

51 Astfel definită, întrebarea are două părți: În primul rând, trebuie să se stabilească dacă un model industrial, precum cel din acțiunea principală, intră sub incidența sferei de aplicare a TRIPs. În al doilea rând, în cazul unui răspuns afirmativ, trebuie să se stabilească dacă dreptul de a acționa în justiție în conformitate cu dispozițiile generale ale legislației naționale, precum cele invocate în acțiunea principală, pentru ca un model să fie asigurat împotriva imitației, constituie „dreptul” de proprietate intelectuală în temeiul articolului 50 alineatul (1) din TRIPs.

52 În ceea ce privește prima parte, instanța de trimitere a subliniat în mod corect că, în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) din TRIPs, expresia „proprietate intelectuală” din articolul 50 se referă la toate sectoarele proprietății intelectuale care fac obiectul secțiunilor 1-7 din partea II a acordului. Secțiunea 4 se referă la „Desene și modele industriale”.

53 Articolul 25 din TRIPs stabilește condițiile impuse pentru ca un desen sau un model industrial să beneficieze de asigurare în conformitate cu TRIPs. Articolul 26 se referă la natura asigurării, la eventualele excepții și la durata asigurării.

54 Este de competența instanței de trimitere să determine dacă modelul industrial despre care este vorba în acțiunea principală îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 25 TRIPs.

55 În ceea ce privește cea de a doua parte a întrebării, TRIPs nu conține nicio definiție expresă a ceea ce constituie, în temeiul TRIPs însuși, un „drept de proprietate intelectuală”. Prin urmare, este necesar să se interpreteze această expresie, utilizată de multe ori în preambulul și conținutul TRIPs, în contextul său și conform obiectului și scopului său.

56 În conformitate cu primul paragraf din preambul, obiectul TRIPs este „de a reduce distorsiunile și impedimentele cu privire la comerțul internațional, [...] ținând cont de necesitatea de a promova o asigurare eficientă și suficientă a drepturilor de proprietate intelectuală și de a acționa astfel încât măsurile și procedurile care vizează respectarea drepturilor de proprietate intelectuală să nu devină ele însele niște obstacole pentru comerțul legitim”. La al doilea paragraf, părțile contractante recunosc necesitatea de a elabora noi reguli și discipline cu privire la:

„[...]”

(b) elaborarea normelor și principiilor adecvate cu privire la existența, sfera de aplicare și exercitarea drepturilor de proprietate intelectuală referitoare la aspectele comerciale,

(c) elaborarea de mijloace eficiente și corespunzătoare care au în vedere respectarea drepturilor de proprietate intelectuală referitoare la aspectele economice, ținând cont de diferențele dintre sistemele juridice naționale,

[...]"

57 La cel de al treilea și cel de al patrulea paragraf din preambulul din TRIPs, părțile contractante recunosc „necesitatea de a stabili un cadru multilateral de principii, norme și discipline referitoare la comerțul internațional al mărfurilor contrafăcute” și faptul că „drepturile de proprietate intelectuală sunt drepturi private”.

58 La articolul 1 alineatul (1) din TRIPs, cu privire la „Natura și sfera de aplicare a obligațiilor” prevede că membrii sunt liberi să determine metoda corespunzătoare pentru a pune în aplicare dispozițiile acordului menționat în cadrul propriilor lor sisteme și practici juridice.

59 Articolul 62 din TRIPs, care constituie partea IV, denumită „Dobândirea și menținerea drepturilor de proprietate intelectuală și referitoare la procedurile *inter partes*”, prevede la alineatele (1) și (2) că părțile contractante pot subordona dobândirea sau menținerea drepturilor de proprietate intelectuală la respectarea procedurilor și formalităților rezonabile, inclusiv procedurile de acordare sau de înregistrare. În schimb, astfel de proceduri nu reprezintă o condiție indispensabilă pentru dobândirea sau menținerea unui drept de proprietate intelectuală în sensul TRIPs.

60 Rezultă, din ansamblul dispozițiilor menționate mai sus, că TRIPs lasă în grija părților contractante, în cadrul propriilor lor sisteme juridice și mai ales în regimurile acestora de drept privat, precizarea în detaliu a intereselor care vor fi asigurate, în conformitate cu TRIPs, în calitate de „drepturi de proprietate intelectuală” și metoda acestora de asigurare, cu condiția, pe de o parte, ca această asigurare să fie eficientă, în special pentru a preveni comerțul de mărfuri contrafăcute și, pe de altă parte, să nu ducă la distorsiuni sau la impedimente la comerțul internațional.

61 Or, acțiunea în justiție pentru împiedicarea pretensei imitații a unui model industrial, dacă poate ajuta la prevenirea comerțului de mărfuri contrafăcute, poate împiedica de asemenea comerțul internațional.

62 Rezultă că un drept de a acționa în justiție în temeiul dispozițiilor generale din dreptul național cu privire la un act ilicit, în special în ceea ce privește concurența neloyală, pentru ca un model industrial să fie asigurat împotriva imitației, poate fi considerat „drept de proprietate intelectuală” în sensul articolului 50 alineatul (1) din TRIPs.

63 Din cele menționate anterior, rezultă că este necesar să se răspundă la cea de a treia întrebare adresată în cauza C-392/98 că articolul 50 din TRIPs lasă în grija părților contractante, în cadrul propriilor lor sisteme juridice, stabilirea dacă dreptul de a acționa în justiție în temeiul dispozițiilor generale din legislația națională cu privire la un act ilicit, în special în ceea ce privește concurența neloyală, pentru ca un model industrial să fie protejat împotriva imitației, este de a stabili „dreptul de proprietate intelectuală” în temeiul articolului 50 alineatul (1) din TRIPs.

Cu privire la cheltuielile de judecată

64 Cheltuielile efectuate de către guvernul olandez, guvernele danez, spaniol, francez, portughez și al Regatului Unit, precum și de către Consiliu și Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanțelor naționale, este de competența acestor instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Arrondissementsrechtbank 's-Gravenhage, prin Hotărârea din 25 iunie 1998 și de către Hoge Raad der Nederlanden, prin Hotărârea din 30 octombrie 1998, declară:

1 Curtea, sesizată conform dispozițiilor din Tratatul CE și, în special, conform articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), are competența de a interpreta articolul 50 din Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (Acordul TRIPs), care figurează în Anexa 1 C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului, aprobat în numele Comunității referitor la domeniile aflate în competența sa prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994, din momentul în care autoritățile judiciare ale statelor membre sunt chemate să dispună de măsuri provizorii cu privire la protecția drepturilor de proprietate intelectuală care intră sub incidența sferei de aplicare a Acordului TRIPs.

2 Fiind vorba de un domeniu la care se aplică TRIPs și în care Comunitatea a legiferat deja, autoritățile judiciare ale statelor membre sunt obligate în temeiul legislației comunitare, atunci când sunt solicitate să aplice normele naționale în vederea dispunerii de măsuri provizorii pentru protecția drepturilor care intră sub incidența unui astfel de domeniu, de a face acest lucru în măsura în care este posibil conform conținutului și finalității articolului 50 din TRIPs.

Fiind vorba de un domeniu în care Comunitatea nu a legiferat încă și care, prin urmare, intră sub incidența competenței statelor membre, asigurarea drepturilor de proprietate intelectuală și măsurile adoptate în acest scop de către autoritățile judiciare nu intră sub incidența legislației comunitare. Prin urmare, legislația comunitară nici nu impune, nici nu interzice ca dreptul intern al unui stat membru să recunoască persoanelor fizice dreptul de a se baza direct pe norma prevăzută de articolul 50 alineatul (6) din TRIPs sau să i se impună judecătorului obligația de a-l aplica din oficiu.

3 Articolul 50 din Acordul TRIPs lasă în grija părților contractante, în cadrul propriilor lor sisteme juridice, atribuția de a preciza dacă dreptul de a acționa în justiție în temeiul dispozițiilor generale din dreptul național cu privire la un act ilicit, în special în ceea ce privește concurența neloială, pentru ca un model industrial să fie protejat împotriva imitației, este de a stabili „dreptul de proprietate intelectuală” în temeiul articolului 50 alineatul (1) din Acordul TRIPs.

Rodríguez Iglesias

Wathelet

Puissochet

Schintgen

Gulmann

Skouris

Jann

Macken

La Pergola

Edward

Sevón

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 14 decembrie 2000.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias